

Posam. šte. Din -75,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :-:

"TABOR", izhaja vsak dan, razven
nedelj in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne. Stane
mesečno po pošti 10 Din, za ino-
zemstva 18 Din, dostavljen na dom
11.50 Din, na izkaznice 10 Din.

"NARODNI LIST" (četrtkova šte.
"Tabora") se naroča kot tednik
in stane mesečno 2 Din, četrt-
letno 6 Din, polletno 12 Din,
celoletno 22.50 Din.

Narodnina se plačuje v naprej.

Postnina plačana v gotovini.

TABOR

(NARODNI LIST)

Posam. šte. Din -75,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :-:

UREDNIŠTVO "Tabora" in "Na-
rodnega lista" je v Mariboru, Jur-
čičeva ulica 4, I. nadstropje. —
Telefon interurban šte. 276. —
Rokopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4,
prilike desno. — Telefon št. 24.
SHS pošto-ček. račun za "Tabor"
11.787, za "Narodni list" 12.853.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. Inzeratne cene po dogovoru.

Leto: III (I).

Maribor, četrtek 28. decembra 1922.

Štev: 292 (33).

Veliki župan za mariborsko oblast imenovan.

Maribor, 27. decembra: Iz Beo-
grada smo sprejeli vest, da je imeno-
van za velikega župana v Mariboru
dr. Sajovic. Imenovanje se je izvršilo
brez sporazuma z demokratsko stran-
ko. Dr. Sajovic, po poklicu odvetnik,
je znan kot ustanovitelj radikalne
stranke v Sloveniji. Pozdravljamo
imenovanje brez ozira na osebo kot
končno zmago dolgotrajne borbe dem.

Kralj je podpisal ukaz o imenovanju
velikih županov.

Beograd, 27. decembra. (Izv.) Vp-
adilni radikalni ministri so imeli več-
eraj zvečer sestanek, na katerem so se
stavili definitivno listo velikih župa-
nov. Takoj po seji, že pozno zvečer, je
Pašić predložil listo kralju v podpis.
Tozadnji ukaz izide že jutri.

Trinajsta plača uradništva.

Beograd, 26. dec. Urednik "Pol-
itike" je bil danes pri novem finančnem
ministru Stojadinoviću, ki mu je med
drugim izjavil, da ne more pristati na
izplačilo trinajste mesečne plače ur-
adništva, ker — nima za to potrebne-
ga denarja. Izplačilo trinajste plače,
kakor sploh povišanje uradniških pre-
jemkov bo mogoče šele potem, ko bo
dodani novi davki.

Iz seje ministrskega sveta.

Beograd, 26. dec. Včeraj je imel
ministrski svet večurno sejo, na kateri
so referirali: minister Nincić o zunanji
politični situaciji, min. Milorad Vujić
o notranjem političnem položaju.

Pričetek volilnega gibanja v mariborski ob- lasti. — Dr. Kukovec v ptujskem okraju.

Kmetje za skupen nastop naprednih strank.

V torek, dne 26. t. m. se je podal
vodja demokratske stranke dr. Kuko-
vec v ptujski okraj ter je imel dopol-
ne ob 10. uri važen sestanek zaupni-
kov v Ptuj. Na sestanku je poročal o
sedanji situaciji ter o smernicah za
volitve. Storili so se važni sklepi radi
volilnih priprav v ptujskem okraju.

Popoldne ob 14. uri se je vršil velik
javni ljudski shod v Polenškaku pri
Ptuj. Dr. Kukovec je obširno poročal
o položaju ter o volitvah. Dokazal je
potrebo skupnega nastopa naprednih
strank, ker bomo sicer Slovenci prišli
še bolj razcepljeni nego smo bili dose-
daj, v Beograd ter bomo tem bolj igra-
či velikih strank.

Z veliko pozornostjo so zbrani
kmetje, med katerimi so bili v veliki
večini člani Samostojne kmečke stran-
ke, poslušali njegova izvajanja ter jim
soglasno pritrdili. Soglasno je bila tu-
di sprejeta po dvehurnem zborovanju
naslednja

RESOLUCIJA:

Na shodu na Polenškaku zbrani zbo-
rovalci pozdravljajo razpust narodne
skupščine, ker se je izkazala nespo-
sobna za gospodarsko delo. Izjavljajo,
da bomo volili v bodoče za poslance le
take kandidate, ki ne bodo delali za
klerikalizem in za spremembo temelj-
nih zakonov za državo, ampak za do-
bre kmetijske in obrtne ter delavske
zakone in za gospodarski napredek ce-
lega naroda. Želijo, da zastopa naš

stranke za ustanovitev mariborske o-
blasti. Stranka pričakuje od velikega
župana, da bo kot uradnik in predstavi-
telj države vedno zasledoval ljudske
koristi in napredek naroda ter se s
vsemi silami posvetil ureditvi mari-
borske oblasti. Ves narod pa iskreno
čestita narodnemu poslancu dr. Ku-
kovcu k temu uspehu in zmagi njegove
ideje, za katero se je vedno boril.

ter o svojih pripravah za volitve v
svojem resoru in o namestitvi uradni-
štva. Minister saobračaja je zahteval
večje kredite. Minister socialne politi-
ke je poročal o spremembah o stano-
vanjskem zakonu, ki naj bi stopil v ve-
ljavo s 1. januarjem 1923. Daljša raz-
prava se je vodila tudi o premestitvi
uradništva.

Francija za pomoč Avstriji.

Pariz, 26. decembra. Vlada je
predložila zbornici zakonski načrt gle-
de garancij za avstrijsko posojilo, ki
se je sklenilo na konferenci v Ženevi
dne 4. oktobra 1922.

BORZA.

Curii, 27. decembra. (Izv.) Pred-
borza, Pariz 38.92, Zagreb 1.40, London
24.51, Berlin 0.07 sedem osmink, Praga
16.40, Italija 27.02, Newyork 527.25, Du-
naj 0.0075, žigosane krome 0.0076, Bu-
dimpešta 0.2275, Varšava 0.03, Sofija
3.60, Bukarešta 3.10.

ptujski okraj v bodoče napredni kme-
čki poslanec, ki je kmetijski veščak
in pozna svoj okraj.

Glede volitev stojijo odločno na
stališču, da morajo zlasti na kmetih
vsj naprednjaki iti skupno v boj proti
vsem sovražnikom napredka in ljud-
skih koristi. Zato pozivajo vse na-
predne stranke v Sloveniji, da se slo-
žijo pri teh volitvah za eno napredno
kandidatno listo.

Svojemu odličnemu poslancu dr.
Kukovcu izrekajo svojo globoko zah-
valo za to, da je proti vsem napadom
neustrašeno branil pravice prebivalcev
v mariborski pokrajini in izjavljajo,
da ga bodo v tem njegovem delu do-
konca podpirali. Ponosni so na delo-
vanje tega svojega poslanca v narodni
skupščini, med narodom in kraljevski
vladi, kjer si je zaradi svoje pravično-
sti nasproti siromakom cele države
pridobil neveljavne zasluge.

Odločno obsojajo gonjo neklih ljub-
ljanskih politikov in časopisov proti
ustanovitvi posebne mariborske obla-
sti ter zahtevajo takojšnje imenovanje
velikega župana in skorajšnji razpis
volitev v oblastno skupščino in tudi v
srezke skupščine.

Pozdravljajo ustanovitev politične-
ga društva "Napredne kmečko-obrtne
zveze", katera naj posveti svoje delo
gospodarsko zanemarjenemu prebiva-
stvu mariborske oblasti. Kot glavno
nalogo te zveze smatramo boj za samo-
upravo v mariborski oblasti in srezih.

V znamenju volilnih gesel.

Maribor, 26. dec.

V našem javnem življenju se opaža
nervoznost. Stojimo pred novimi volit-
vami in stranke izdajajo na narod pro-
glase, v katerih naznanjajo gesla ali
parole za bodoče volitve. Proglas (ma-
nifest) klerikalne stranke je sicer pre-
cej obširen, bistveno pa ne pove dru-
zega, kakor to, kar dan za dnem čita-
mo v klerikalnih listih: proti edinstvu
države, za plemenski separatizem in za
nadvlado klerikalizma v Sloveniji.

Tudi gospodje okoli »Slovenskega
Naroda«, ki si nadevajo ime »Jugoslo-
venske zajednice«, so že prav mogočno
naznanili svojo volilno parolo: »za re-
vizijo ustave! Za plemenske pokraji-
ne! Za združeno Slovenijo!« In milost-
pripominjajo: ako demokrati to podpi-
šejo, lahko greste z nami.

Če pa pomislimo, da so imeli kleri-
kalci v bivši narodni skupščini od 419
poslancev komaj 28 in jih tudi v
bodoče ne bodo več imeli, če nadalje
pomislimo, da gospodje krog »Slov.
Naroda« niso doslej in tudi v bodoče
ne bodo imeli nobenega zastopnika v
narodni skupščini, in če končno po-
mislimo, da ste bili najmočnejši stran-
ki v bivši narodni skupščini demo-
kratska in radikalna stranka, je na-
ravno, da je treba glavno pozornost
posvečati baš temu, v kakšnem zname-
nju pojdeti v volilni boj ti dve veliki
stranki.

Predvsem je jasno, da morate biti
obe stranki odločno proti temu, da bi
se znova pričeli ustavni boji ter da se
zruši, kar ste z naporom vseh svojih
sil izbojevali: vidovdanska ustava. —
Stališče narodnega in državnega edin-
stva mora ostati neomajano.

Revizijonisti vseh barv že skušajo
zapeljivati volilce z gesli o potrebi
revizije, češ da ima vidovdanska usta-
va mnogo slabih strani. Tudi mi dobro
vemo, da je v njej ena in druga določ-
ba nedostatna. Vemo pa tudi, da se ne
zahteva danes revizija zbog teh nedo-
statkov, ampak zato, da ne ustvarijo
plemenske pokrajine z zakonodajnimi
korporacijami, kratko: da se zruši držav-
no in narodno edinstvo. Za popra-
vo nedostatkov bo časa dovolj, ko pre-
idemo v urejene razmere in ko bo držav-
ava po ustavi urejena. V današnjih
notranjih in zunanjih razmerah pa bi
bila blaznost, rušiti temeljni zakon držav-
ave ter skušati po brezvestnih dema-
gogih izzvane notranje spore še po-
ostriti, namesto da se jih ublaži in se
preide na pozitivno gospodarsko in
socialno delo.

Smo in ostanemo iskreni zagovorni-
ki bratske sloge in sporazuma vseh
delov našega naroda na podlagi svo-
bode in enakopravnosti. Baš zato pa
smo tudi enako odločni protivniki
sporazuma, ki bi nas zopet obdal z
zidovi plemenske pokrajine, ker bi se
v takem sporazumu še bolj grizli med
seboj in — razjedinevali. Hočemo na-
rodno samoupravo, ne pa samoupravo
hrvatskega, slovenskega itd. plemena.

Demokratska stranka še ni izdala
svojega volilnega proglasa ali manife-
sta, a že danes lahko z gotovostjo tr-
dimo, da je glav. točka tega manifesta:
proti reviziji ustave. To bo tudi glav-
na volilna parola stranke.

Ako hoče ostati radikalna stranka
zvesta dozdajnim načelom, bo tudi v
njem volilnem manifestu to glavna
točka. Velika razlika bo pa v ostalem

volilnem programu obeh strank. De-
mokratska stranka bo z vso odločnost-
jo povdarila svoje jugoslovansko sta-
lišče, dočim bo radikalna stranka, ka-
kor vsa znamenja kažejo, razvila pri-
takozvanih volitvah zastavo velesrbi-
stva. In tu gresta obe stranki daleč
narazen: demokrati na skrajno levo
čistega jugoslovanstva, radikalci bli-
zu skrajne desnice velesrbskega šovi-
nizma. Saj je dne 21. t. m. sam Pašić
v plenarni seji radikalnega kluba na-
glašal, da se hočejo radikalci boriti
proti jugoslovanstvu. V znamenju
obeh teh gesel se bo bil oster boj med
obema strankama v narodu. Upamo,
da zmaga jugoslovansko, ideja držav-
nega in narodnega edinstva.

Demokrati v mariborski oblasti bo-
mo narodu posebej še imeli povedati
dvoje volilnih gesel: interes države in
naroda zahteva, da ubijemo moč ple-
menske gonje, ki ima danes najmoč-
nejšega zaščitnika v klerikalizmu. Za-
to je nujna potreba, da se vse, kar je
za narodno edinstvo, strne pri volit-
vah v eno vrsto. To je prvo. Drugo pa:
pridobitve, ki nam jo garantira usta-
va, ne damo brez boja iz rok. Samo-
upravna enota v obliki potrebne veli-
ke županije mariborske pomeni za nas
ojo mejo veliko narodno in gospodarsko
pridobitev, ki si je ne damo vzeti ne
od klerikalcev in ne od zajedničarjev.
Zato je naravno, da pojdemo v volilno
borbo v znamenju obeh teh volilnih
parol.

Politične vesti.

* Demokratska stranka v maribor-
ski oblasti je imela minolo soboto v
Mariboru svojo načelstveno sejo. Ker
so prekmurski člani načelstva bili za-
držani, se vrši v nekaj dneh v Murski
Soboti posebna konferenca. V seji je
podal dr. Kukovec obširno poročilo o
položaju in podal smernice za stališče
stranke pri predstojajočih volitvah. —
Sklenilo se je več važnih ukrepov gle-
de volilnih priprav. Iz poročil, ki so
jih podali člani načelstva iz svojih
okrajev, je razvidno, da v somišljeni-
kih vseh naprednih strank zlasti na
deželi prevladuje zahteva po tesni
združitvi in enotnem volilnem nastopu
vseh naprednih narodnih elementov,
ki se priznavajo k narodnemu edin-
stvu.

*Ukaz o imenovanju velikih župa-
nov bo menda izšel 1. jan. 1923. Skoro
vsi veliki županji bodo radikalci.

* Komunisti snujejo novo delavsko
stranko. Beograjske »Novosti« prin-
šajo izjavo odličnega predstavnika ko-
munistične stranke glede bodočih vo-
litev: Stojimo pred osnovanjem nove
delavske stranke. Zgoditi se to v par
dneh. Delavsko ljudstvo splošno zahte-
va osnovanje take stranke in ni res,
da obstoje v tem vprašanju v komuni-
stičnih vrstah nesoglasja. Ali bo
stranka v volitvah nastopila ali ne, še
ni gotovo. Mogoče je, da bo reakcija
udeležbo komunistov na volitvah one-
mogočila.

* Volilni manifest klerikalne stran-
ke. Vseh 28 poslancev klerikalne stran-
ke je podpisalo in izdalo na narod ma-
nifest, ki se izreka za plemensko avto-
nemijo. Zlasti obširno se bavi mani-
fest z verskimi vprašanji, vprašanjem
šolstva, samostanov itd. Obtožuje Hr-
vatski blok, da ni prišel v Beograd se
boriti za hrvatsko stališče v vprašanju
ureditve države ter da je z abstinenco
omogočil izglaznanje vidovdanske usta-
ve ter zakonov, ki so z ustavo z zvezi.

* Radikalci ter Hrvatska in Slovenija. Iz Beograda se poroča, da je radikalna stranka sklepala o tem, kje naj kandidira »ministra-krajana« Supila in dr. Zupaniča. Čuje se, da bi Supilo kandidiral kot nosilec radikalne liste na Hrvatskem, dr. Zupanič pa v Sloveniji, dasi radikalci nikjer ne računajo na zmago in se hočejo s tem samo afirmirati.

* Edinstvo v radikalni stranki? — Dasi se na zunaj trdi, da vlada v radikalni stranki sloga in da so poravnane nesoglasja med Protićem in Pašićem, sodijo poznavalci razmer drugače. V posameznih okrožjih se javljajo ambiciozni ljudje, ki se ne nameravajo pokoriti strankini disciplini in hočejo četudi s posebnimi kandidaturami listami — postati poslanci. V radikalnih vrstah vlada zato velika skrb, da bi take posebne liste vzele stranki veliko glasov in že tultajo o sredstvih, kako bi take liste z nasiljem onemogočili. Tudi jim zadaja mnogo skrbi gibanje za ustanovitev »Velikosrbske stranke«. Vse to je razlog, da se radikalna stranka še ni odločila za volilno parolo. Ako bo po Pašićevem, bo ta parola: obramba vidovdanske ustave. — Ker pa Protić stoji odločno na stališču revizije ustave, slutijo nekateri, da bi Protić v tem slučaju izstopil iz stranke, kar bi pomenilo njen razcep.

* Člani bivše črnogorske dinastije se presele v našo državo. Kakor poroča beograjska »Tribuna«, se namerava bivša črnogorska kraljica Milena s svojo obitelji preseliti za stalno v našo državo. Kraljica Milena pride te dni v Beograd, da uredi vprašanje dedšćine in imetja bivšega kralja Nikole. Ako so te vesti resnične, potem je bivša črnogorska dinastija popolnoma spremenila svojo taktiko, kar bo koristilo ne le dinastiji kot taki, ampak tudi konsolidaciji naših razmer, osobito v Črni gori. Hud udarec bi pomenilo to tudi za Italijane, ki bi tako izgubili vsako nadaljno oporo v rovarjenju za črnogorsko neodvisnost.

* Grčija in mala antanta. Angloški listi ponovno poročajo, da je med dr. Ninčićem in Venizelosom na zadnjem sestanku bil dosežen načelni sporazum za vstop Grčije v malo antanto. Po lausannski konferenci bi se imel vršiti v Beogradu sestanek dr. Beneša, dr. Ninčića, Duca in Venizelosa.

* Za varstvo češkoslovaške države se zlasti proti nemškemu iredentizmu smujejo po celi Češkoslovaški brambne organizacije kot narodna obrana.

* Z lausannske konference. Glede vprašanja morskih ovin se je na mirovni konferenci v Lausanni končno dosogled skoro popoln sporazum. Manjšinsko vprašanje v Turčiji pa še vedno tiči na starem mestu. Ker Turki vztrajajo na svojem stališču glede vojaške obveznosti za kristjane, Ruski delegat Čičorin je izjavil, da ne bo podpisal nobene v Lausanni sklenjene pogodbe.

Pristopajte k CMD!

Delovanje nevidno majhnih rastlinskih bitij v gospodinjstvu.*

Če se nam kvarijo sadje, sadni izdelki, povrtnine in druga jedila, smo vajeni pripisovati to kvarjenje večjemu ali manjšemu vplivu zraka, vlage in toplote. Dandanes pa vemo z gotovostjo, da je kvarjenje raznih v gospodinjstvu se nahajajočih in prehrani služečih predmetov delo nevidno majhnih, najenostavnejših, po večini enostaničnih rastlinskih bitij, ki jih imenujemo glivice, bakterije in bacile. Ta bitja se razmnožujejo z deljenjem, s cemicami in s trosi neizmerno hitro, pod primernim vplivom zraka, vlage in toplote. Ker so ti trosi neznansko majhni in lahki, plavajo tudi v zraku in jih prenaša že najmanjši prepih.

V zraku, v vodi in zemlji se nahaja nebroj najraznovrstnejših nevidno

*) Te dni slavimo stoletnico velikega francoskega učenjaka Jeana Louisa Pasteurja, ki mu gre zasluga, da je odkril ta majhna bitja in dokazal njihov pomen v gospodarstvu in medicini. O Pasteurju še prinesemo daljši članek. (Op. ured.)

Dnevna kronika.

— Božičnica obmejne šole pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu je v nedeljo 17. t. m. prav dobro uspela. Izborni aranžma domačega učiteljstva in krasne dekoracije arhitekta, ruskega kapitana g. Gamolkova so presenetile ljudstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo v pravi raj spremenjeno in magično razsvetljeno učilnico šolskega odra. Marsikatero oko se je solzilo ob navdušenih nastopih otrok in mišnem petju lepih božičnih pesmic. Med 3-glasno zborovo pevsko točko »Sveta noč...« se je odprla zavesa: božično drevo v leskotajočem blisku, angelčki in mali Božiček je obdaroval 129 šolarčkov z obleko, perilom, šolskimi potrebščinami in bombončki. Prav gniljiv utis je napravil na vse navzoče prizor, ko je vsa mladina obmejne šole pred božičnim drevesom obljubila nemajhno zvestobo, ljubezen in vdanost kralju in domovini ter v proslavo rojstnega dne Njeg. Velič. kralja vzklikala in zapela »Bože pravde« in več drugih domorodnih pesmic. Sledila je pogostitev vse šolske mladine s čajem in pecivom. Bil je najlepši dan, ki so ga doživeli! Pridobljena so srca otrok in starišev tu in onstran meje! Žal, da ni bilo gostov iz zaledja! — Zasluga, da so se otroci mogli obdariti s potrebnim, gre v prvi vrsti okrajnemu glavarju g. dr. Lainšiču in okr. šolskemu nadzorniku g. Lichtenwallnerju, ki sta z dodelitvijo obleke in perila omogočila lep uspeh. Nadalje je pohvalno omeniti sledeče gg. darovatelje: dr. Rosina 250 Din., Ilgo v Fali 100 Din., dr. Glančnik 50 Din., Planinc in Dolinc 46.50 Din., prof. Hutter v Zg. Kungoti 20 Din., trgovci Rosina, Majer in Grahov blago za obleke in dr., ga, Gril 50 Din., Cirilova tiskarna zvezke in šol. potrebščine. Vsem, ki so razumevali težki položaj skrajne obmejne šole in so pomagali ter prispevali, se šolsko vodstvo iskreno zahvaljuje!

— »Hrvatske Novine«. Pod tem naslovom prične te dni na Dunaju izhajati nov list kot glasilo burških (burgundskih) Hrvatov, pisan v njihovem narečju. List bo nadstrankarski.

— »Poljoprivredni glasnik«. Pod tem naslovom izhaja v Novem Sadu že drugo izvrstno pisana gospodarska revija pod uredništvom dr. Emila Popovića-Pecije. List je tiskan v cirilici in latinici.

— V Zoperčicah pri Ormožu je umrla po daljši bolezni pridna mlada gospodinja Marija Vrhovšek. Težko jo bode pogrešal skrben mož in dva nadbudna otročiča v starosti 6 in 3 let, kakor sorodniki in sosed. Naj ji bode domača zemljica lahka! N. v m. počiva, do videnja nad zvezdami. — Bodi ji ohranjen blag spomin!

— Ponočne tatvine. V okolici Sv. Ijza za Turjakom (okr. Slov. Gradec) so se posestniki vedno pritoževali, da je v bližini nekdo, ki vedno poliske pridelke, posebno krmno v svoj dobiček

majhnih, rastlinskih bitij. Nekatera od teh je treba tisočkrat povečati s povečalnimi stekli, da jih je mogoče videti. Ker pa te rastline nimajo listnega zelenila, se ne morejo hraniti od neorganskih tvarin, ampak žive na organskih tvarinah in so ali gniloživke ali zajedavke. Zato pa so nekatere ljudem koristne, druge pa škodljive. Delovanje ene in iste vrste je lahko včasih koristno, včasih pa prav neprijetno; tako n. pr. nam očetne bakterije dobro rabijo pri napravi kisa, ne želimo pa, da se nam naselijo v sadje, v vino ali v mlo.

Dobroto mnogih jedil in pijač imamo zahvaliti glivicam in bakterijam. Tako so n. pr. kis, kisel mlek, sir, kisel zelje, vino, kruh in razna druga jedila in pijače delo glivic in bakterij. One pa povzročajo tudi plesnivost, gnilobo in kipeenje tam, kjer tega ne želimo, kjer nam kvarijo raznovrstna živila. Tako na pr. začno sveže sadje in povrtnine sčasoma gniti, kruh plesniti, meso se kvariti itd. Vse to je delo teh tajinstvenih rastlinskih bitij, glivic in bakterij, ki se razmnožujejo z neverjetno brzino, če so jim življenjske prilike ugodne. Nekateri imajo tudi neizmerno žilavo naravo, tako da jih ne uniči ne velika mrzlina, ne velika vročina, dasi se pri teh okolišnih

iz posesti drugih brez dovoljenja odteguje. V noči od 12. na 13. dec. t. l. se je posestnikom sinovornega Francu in Antonu Kac vendar posrečilo kot storilca zasačiti železniškega delavca Antona Kaltenekerja, kateri si je ravno svoj precej veliki koš s krmno napolnil in se ž njim proti domu odpravljaj. — Vsa okolica si želi, da dobi Kalteneker, kateri je bil orožništvu v Mislinju oddan, zaslužen nagrado za njegov ponočni trud.

— Aretirani tat. Orožništvo v Črnomlju na Kranjskem je pred kratkim aretiralo znanega postopača Andreja Oprešnika, kateri je leta 1920 v Mislinjah v družbi nekega Mikuža gonilno jermenje krade. Kakor smo že v našem listu svoječasno poročali, je Oprešnik je osumljen, da je v nočih 8. oktobra 1922 gostilničarki Lizabeti Gasner pri Sv. Lovrencu na Pohorju ukradel za 25.000 K obleke in perila. Oprešnik je tačasno v zaporih okrož. sodišča v Celju, koder pričakuje zaslužen plačilo.

— Umor pri Ormožu. Dne 21. t. m. ponoči je 18-letni pos. sin Franc Drobnik iz Lahoncev pri Ormožu po kratkem prepiru zabodel 21-letnega knečkega fanta Antona Bratuša, ki je drugi dan v ormoški bolnici umrl.

— Ljubljanski župan bo — kakor ve poročati »Slov. Narod« — baje klerikalec dr. Stanovnik.

— Vseslovanski dijaški kongres v Pragi je bil 22. t. m. zaključen. Bolgarski delegati so se izjavili za zblizanje Bolgarije z Jugoslavijo.

— Kot tretja dvorna dama na našem kraljevskem dvoru je imenovana soproga generala in kraljevega prvega adjutanta Stevana Hadžića.

— 8528 slušateljev — šteje letos vseučilišče v Beogradu. Od teh je 2200 filozofov, 3500 pravnikov, 1850 tehnikov, 280 bogoslovcev, 490 medicincev itd. Veliko je Rusov.

— Volkovi so se pojavili na Krasu in napadli že več ljudi.

— Plaćanje taks za l. 1923. Kdor mora po takšni tarifi zakona o taksah in pristojbinah (Uradni list 100-1921) letno ali polletno plačati kako takso, se opozarja, da naj za leto 1923 izpolni to obveznost najkasneje do 15. januarja 1923. Take takse so: letne takse po tar. post. 2 (stalne objave ali reklame) 40—150 Din., polletna taksa po tar. post. 64, (za pravico, da se točijo pijače pod milim nebom) 250 Din.; polletna taksa po tar. post. 55 (za pravico, da se točijo pijače v baraki) 250 Din.; letna taksa po tar. post. 98 (za biljarde) 50 Din.; letna taksa po tar. post. 100 l. za avtomobile 1.200 Din., 2. za fiakerske vozove a) z dvema konjema 200 Din.; b) z enim konjem 100 Din.; letna taksa po tar. post. 214 (za vsako odobritev privatnega skladišča po carinskih predpisih 100 Din. Proti taksnim zavzancem, ki ne bi do 15. januarja 1922 vplačali letno odnosno polletne takse, se bo kazensko postopalo.

— Prodaja avtomobilov. Dne 27, 28, 29. in 30. decembra t. l. ter iste dni vsakega meseca leta 1923 se bo vršila

ne morejo razvijati, ampak ostanejo nekako v spečem stanju, po priliki tako kot drevesa po zimi.

S primernim konzerviranjem bodisi sadja in povrtnin bodisi drugih raznovrstnih jedil odtegnemo tem uničevalcem naše hrane ugodne življenjske pogoje in jih omejujemo v njihovem razvoju. Konzerviranje je torej preprečevanje kvarljivega dela glivic in bakterij. Čim boljša je metoda konzerviranja, tem boljši je uspeh. Izmed teh mnogovrstnih, majhnih, rastlinskih bitij pridejo v gospodinjstvu najbolj v poštev raznolike plesne glivice, glivice kvasnice in pa glivice cepiljke, imenov. kratko: bakterije. Nekateri povzročajo plesnivost na jedilih, druge raznovrstno vrenje ali kipeenje (kvašenje) in tretje gnilobo. Nekateri glivice rabijo za svoj razvoj precej zračnega kisika, kakor n. pr. očetne bakterije, druge se zopet lahko razmnožujejo vsaj nekaj časa brez zračnega kisika, kakor n. pr. glivice kvasnice. Razentega sta življenjski pogoj vsem glivicam primerna vlaga in toplota. Če se pri konzerviranju jedil odtegne tem glivicam in bakterijam življenjske pogoje, tedaj je konzerviranje uspešno. Tako n. pr. se da jedila ohraniti dalj časa, ako jih vložimo v hladnico ali ledenico. Tu

v pisarni Dravske artilerijske delavnice v Ljubljani vselej ob 8. uri zjutraj ustmena licitacija 176 avtomobilov (potniških in tovornih). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— Dobava fižola in masti. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani je naznanila trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da potrebuje 10.000 kg fižola in 5.000 kg čiste svinjske masti. Ponudbe se sprejemajo vsak dan do konca t. l. v intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

— Izvozne carine na svinje je min. svet končno določil sledeče: izvoz svinj izpod 70 kg je prepovedan. Za svinje preko 70 kg znaša izvozna carina 200 Din. za komad, za zaklane 400 Din. od 100 kg. za soljeno meso in mesne izdelke 150 Din. od 100 kg. za slanino in mast 600 din. od 100 kg.

— Smrt v morskih globinah. Laški parnik »Lestri« je nedavno odplul iz Genove v Napelj. Kmalu po odhodu so prišli brezlični znaki za pomoč. Ko so bližnji parniki prihiteli na lice mesta, kjer je parnik domnevno zadela nesreča, ni bilo več o njem sledn. Potniki in moštvo (vsega skupaj kakih 100) so našli najbrže smrt v morskih globinah.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. V soboto dne 6. prosinca 1923, ob 8. uri zvečer priredi slovenjebistriška podružnica SPD v dvorani okrajne hranilnice v Slovenski Bistrici planinski ples, pri katerem svira občeznana in priljubljena trbovjska godba. Vstopnina za osebo 10 Din. za rodbinske člane a 8 Din. Toaleta naj bo sportna, narodna ali promenadna. Ker je čist dobiček namenjen za stavbo planinske koče na Boču, se preplačila hvaležno sprejmejo.

Slovenska Bistrica. V soboto dne 16. dec. in v nedeljo dne 17. dec. t. l. v priporočeni igri »Deseti brat« je dobro uspela. Dvorana je bila obakrat polna. Domači igralci so tudi tokrat pokazali svojo diletantsko umetnost — zlasti v nedeljo, ker je bil nastop bolj siguran. Dosti smeja je vzbudil »Krvavelj« (Maks Rovšek), ki je svojo vlogo res dobro pogodil. Ravno tako tudi »Dolef« (Milan Kniewald) »Deseti brat« (Albin Novak) »Kvas« (Čeh) »Marjan« (Matko Janžekovič) »Čevčar« (E. Lorger) in drugi. Kakor navadno so bile tudi topt ženske vloge v dobrih rokah. Občinstvo je bilo zelo hvaležno in je bilo videti, da vlada veliko zanimanje za narodne igre. Za sredi januarja 1923 pripravlja Čitalnica zopet dve igri »Oigani« in »Špansko muho«. — Novo imenovano gerentstvo tukl. okr. zastopa je v zadnji seji sklenilo — zvišati okr. doklade za l. 1923 od 200 na 300% — to pa zato, ker stane material za popraviljanje cest ogromne svote in ker se hoče cesta Črešnjavec—Vrgljoga v bodočem letu zgotoviti. — V isti seji so se sklenilo, da se izvede temeljita revizija prejšnjega gospodarstva.

ovira mrzlina razvoj glivic, ki povzročajo, da se hrana kvari. Če sušimo n. pr. sadje, povrtnine, meso i. dr., odtegnemo toliko vlage, da ostala ne zadostuje za razvitek kvarljivcev. Istotako zabranimo s segrevanjem ali vrlavljanjem uničevalno delo glivic in bakterij. Razentega je mogoče preprečiti kvarjenje jedil z nekaterimi kemičnimi tvarinami, ki se jih pomeša v primerni množini med jedila.

Kakor je mogoče s primernimi ukrepi zabraniti razvoj glivic in bakterij tam, kjer je njihovo učinkovanje nadležno, oziroma kvarljivo, tako je mogoče izrabljati njihovo delovanje v slučajih, kjer nam je to na korist. — Kvašenje testa, kisanje mleka, izdelovanje sira, kipeenje mošta itd. vse to so prastare manipulacije v gospodinjstvu, ki temeljijo na delovanju teh glivic, oziroma bakterij. Kakor v mnogih drugih slučajih tako se je prastara tudi tu mnogo preje posluževala nevidne delovne moči, predno je znanost ugotovila njih izvor. Znanstvena razkritja pa so zopet dala praksi trdnjšo podlago, da lahko pravilno, oziroma umno, izrablja koristno delovanje in vešče preprečuje škodljivo učinkovanje teh nevidno majhnih, za splošnost tajinstvenih, rastlinskih bitij: glivic ali bakterij. Z...c.

— Pozajanja s tvrdo bratje Sternberger v Zgornji Bistrici radi električne razsvetljave mestne občine bodo kmalu definitivno zaključena. Tozadevni načrt bo v prihodnjih dneh izgotovljen. G. župan hoče v najkrajšem času skleniti javen shod in ob tej priliki mestnom predložiti končni projekt.

Iz Konjice: Zadnje dni je pobegnil iz zapora tuk, okr. sodišča na 4 mesecce strogega zapora obsojeni nevarni gošuf Jurij Malec, roj. 1878 v Padeškem rhu (okr. Konjice). On ima svojo ženo v Laničvsi pri Ptui, a sam se klati vedno v okrajih Maribor, Ptui, Celje in Konjice, ter se izdaja pod različnimi imeni kot premožen lesni trgovec in kmet, ter si pusti na prodaj ponujena drva z večjimi svotami zapirati. V tekočem tednu se je klatila 23 glav broječa ciganska tolpa Rajhart iz Kropce po tukajšnjem okraju okoli, ter sta 2 ciganki osleparile razen drugih tudi stanovnico Marijo Pasero iz Bečine za 400 K denarja in različne obleke v vrednosti 800 K in sicer pri »slaganju« kart. Ciganka je orož, zasledoval, aretiralo in oddalo sodišču.

Iz Marenberga nam poroča šolsko vodstvo, da je dne 1. decembra vihrala pobojnica ne le na sodnji, ampak tudi na šolskem poslopu.

Zidamost. Pred tremi leti je bila ala družina Matek v Sv. Jurju pri Kirju, obstoječa iz 2 žensk in jednega moškega, zamorjena in oropana. — Aretilan je bil takrat neki Sankovič z Hrastnika, ki pa ni hotel izdati svojih pomagačev. Sedaj je v zaporu hudo zbolel, ter pred smrtjo izdal nekega Morčiča in Aliča, oba iz Hrastnika, ki sta bila soudeležena pri tem umoru. Vse občine Suhadol, Šiga in Sv. Jurij so bile ogrožene od tatvin in napadov, ki sta jih najbrž izvršila ta dva zločince. Obravnava bo gotovo razjasnila te slutnje. Oba sta že v celjskih zaporih. Osumljena sta tudi tatvine 66 m bakrenih žic na progi Sevnica—Krmelj.

Loka. Na Silvestrov večer priredi naš dramatični odsek šaloigro »Trije lički«, ter vabimo vse, da se obilo udeležijo in podpirajo naš novi odsek.

Ptujske vesti.

Rudi Frank. Dne 14. t. m. smo stali v Sv. Lovrenču na Dravskem polju s čerane groba našega ljubljanskega sokolskega brata Rudia Izročili smo zemlji mlado mater, ki je ni zahvalila sama, saj se je morila. — Naša se je le dva set. et. kregok in močan je moral um. et. asti kot etev svojega sokolskega mišljenja Bil je eden izmed najvzornjših bratov našega sokolskega odseka, odločen in značajan. Strahopetnega dvoma in malodušja, ni poznal. S svojo dušo in srcem se je približeval od dneva do dneva sokolskemu evangeliju. V njem je bilo vkoreninjeno trdno prepričanje, da gre v boj za pravico in poštenost, in pri tem ga je podpirala vera v lastno moč, bratska ljubezen in upanje, da bo razprostrl tudi v Lovrenču Sokol svoja krila do popolne zmage. Kjer ga je klicala sokolska dolžnost in disciplina, povsod je bil prvi na mestu. Velikega dela se ni bal! Bil je prvi, ki je vedno povdarjal, da nam je treba lastnega krova in nas vspešnega ter bodril: Naše roke so žuljave in vajene napornega dela! Sami moramo delati in kar bomo naredili, to bo naše, naš ponos in živa slika drugim, da namo spali! Lepi in junaški so bili tvoji načrti, predragi Rudi! — In ker so videli naši sovražniki v Tebi enega najtolišjih, ker so vedeli, kako marljiv delavec si bil na našem sokolskem polju, zato so se zarotili proti Tebi in Ti zadali rano, ki je zahtevala prerano smrt. Kot Sokol si padel, predragi Rudi, kot Sokola so Te umorili, kot besne zveri so planili po Tvojem mladem življenju. Kako prižubljem si bil med nami, kako Te je ljubilo vse, so pričala solze vseh, ki smo stali ob Tvojem grobu. Težko je bilo slovo. — Tebi, predragi Rudi, ki si padel kot Sokol junak, bomo ohranili blag spomin večno!

Uradni dnevi okrajnega glavarstva v Ptuiju v letu 1923. Ptujsko okrajno glavarstvo bo imelo v letu 1923 naslednje uradne dneve: A. Za sodni okraj ormoški: V občinski pisarni v Ormožu od 9. do 12. ure predpoldne: V sredo, dne 10. januarja, 26. febru.

arja, 18. aprila, 30. maja, 11. julija, 22. avgusta, 3. oktobra, 21. novembra. B. Za sodni okraj rogaški: 1. V gostilni »Pri pošti« v Rogatcu od 9. do 12. ure predpoldne: v četrtek, dne 25. januarja, 8. marca, 19. aprila, 31. maja, 5. julija, 9. avgusta, 13. septembra, 25. oktobra, 13. decembra. 2. V občinski pisarni Zdravilišča Rogaska Slatina z začetkom ob 8. uri predpoldne: v petek dne 26. januarja, 9. marca, 20. aprila, 1. junija, 6. julija, 10. avgusta, 14. septembra, 26. oktobra in 14. decembra. C. Za sodni okraj ptujski so uradni dnevi vsako sredo in petek od 9. do 12. ure predpoldne. Ako pa je eden teh dnevov praznik, se sprejemajo stranke prihodnji dan. Da ima prebivalstvo priliko sporočiti svoje želje vodi okr. glavarstva osebno, je isti strankam na razpolago ob sredah in petkih od 11. do 12. ure predpoldne v Ptuiju, ter na onih gori označenih uradnih dnevih, kateri so debelo tiskani.

Mariborske vesti.

Maribor, 27. decembra 1922.

m Božičnica 45. pešpolka. Tudi ob ravnomar minulih praznikov je pokazal naš polk, da je naša vojska res narodna, da goji i ona običaje, ki žive med ljudstvom. Polk je priredil 24. t. m. svojemu katoliškemu in evangeliškemu moštvu, katero je iz službenih ozirov moralo ostati v garniziji, lepo uspelo božičnico, ki so se je udeležili kot gostje tudi g. župan Grčar, g. stolni prošt Matek, g. protestantski pastor Baron in pravoslavni prota g. Trbojevič, nekatere oficirske dame ter zastopniki novinstva. G. okr. glavar dr. Lajnič je oprstil svojo odsotnost. Ko je pozdravil in čestital svojemu moštvu komandant, g. polkovnik Draškič, ki je končal z vzklikom kralju, nakar je godba zasvirala himno, sta svojim evangeliškim in katoliškim drugom čestitala dva vojaka kot zastopnika pravoslavnih vernikov in muslimanov. Zahvalil se jima je v imenu njih, ki so slavili Božič, neki vojak-katolik, pozval njiju in ostale tovariše drugoverce, naj bodo nocoj njihovi gostje, ter svojo zahvalo končal z besedami: »Bračo, zdravo!« stisnivši gratulantoma roke. V tem je ugasnila električna luč in sobo so razsvetljevalje le svečke na božičnem drevescu; pred njim so stali, držeč se za roke, vojaki-bratje raznih ver, v ozadju pa je godba zasvirala »Tiha noč, blažena noč«. Nato so bili vsi vojaki obdarovani z raznimi darovi, prisotni zunanji gostje pa skromno pogosteni. Tako je bila omiljena fantom, ki tega večera niso mogli preživeti med svojci, njihova težka služba z lepim intermezzom.

m Na naslov tobačne tovarne. Iz vrst kadilcev smo prejeli več pritožb, da so cigarete »Zeta«, ki nadomestujejo dosejanje »Sport«, jako slabo napolnjene; v nekaterih mi niti polovico toliko tobaka, kakor bi ga moralo biti, druge pa so skoro docela prazne. Kadilci vračajo te cigarete nazaj trafikantom, ti pa jih seveda nočejo sprejeti, ker pri črnih 6% itak ne zaslužijo veliko. Apeliramo torej na mero-dajne činitelje, da odpravijo ta nedostatek, ki je res že škandalozen.

m »Straža« obrekuje. »Straža« sploh ne more več izhajati, ne da bi koga obrekovala ali o njem v krščanski ljubezni lagala. Tako se je spravila v pondeljovski številki spet na mojo osebo, češ, da sem jaz uplival pri mestni občini, da trgovci ne smejo pred vrati razstaviti svojega blaga. Da je to navadna podla laž in obrekovanje, kaže jasno dovolj članek v predzadnjem »Taboru« (seveda »Straža« ga gotovo ne bode prinesla), poslan od Trgovskega gremija, ki razjasnjuje zadevo. V nekem drugem članku se tudi jezi, ker sem pri zadnji občinski seji stavil predlog, naj se na našem trgu že napravi enkrat red s prodajalci. V vsakem večjem mestu imajo tržni red, kojega se ima vsakdo strogo držati. Prodajalci, naj si bodo z dežele ali pa branjevc iz mesta, imajo svoje ure. »Straža« trdi, da hočem kmetom zabraniti prodajo njihovih pridelkov. Jaz sem pa le trdil, da kmetje ne utegnejo stati po cele dneve na trgu s svojim blagom, ampak so srečni, če spravijo svoje blago kolikor hitro mogoče v denar. So pa tu prekupčevalci z dežele, kate-

re vidimo dnevno na trgu od jutra do večera, ki nimajo za to obrtnih listov, kaj šele da bi plačevali občinski davki. Da se posebno tem zabrani večno pohajkovanje in lenarenje na trgu, sem predlagal, naj se določi prodaja do 12. ure dopoldne. Tudi je treba določiti čas za branjeve, da ne bodo do pozne ure v noči, kakor tudi ob nedeljah celi dan stali na trgu. Mislim, da Maribor ni nikakoli zalotna vas, ampak mesto in zato je treba v tem oziru reda, kakor v vseh večjih mestih. Da se pa to enkrat uredi potom občine, ni le moja želja, ampak želja vseh, ki držijo kaj na red in gospodarstvo. — V. Weixl.

m Nadaljevanje 8. redne seje občinskega sveta mariborskega se vrši v četrtek, dne 28. t. m. z nadaljevanjem v petek, dne 29. t. m. v mestni posvetovalnici. Seja se prične ob 19. uri. Dnevni red: Proračun za l. 1923.

m Volitve v pokojniški zavod za nameščence za Slovenijo in Dalmacijo so razpisane. Volilni imeniki so razgrnjeni tudi na magistratu mesta Maribora do 30. decembra v vpogled in prepis.

m Plesna vaja za »Besedo«. Ker se bliža plesna sezona in bo povsod na programu ta lepi slovenski ples, priredi na splošno željo svojih članic in članov »Sokol« v Mariboru za »Besedo« in event. za četvorko plesno vajo v četrtek dne 29. t. m. od 20. do 24. ure zvečer. Opozorjamo, da se bosta učila, oziroma ponavljala, samo ta plesa in da se drugih plesov ne bo plesalo.

m Star vojak, nek Fak, se ga kaj rad nalezje. Svoj dan je imel zopet na Štefanovo. Pijan po mili volji je začel na ulici zmerjati dva pitomca tukajšnje podoficirske šole, češ, on je šestar avstrijski vojak in se nič ne boji. Dobil je za svoje junaštvo 100 Din. globe. Upamo, da ga je to stregnilo.

— Napad. Nek Ljudevit Verbič iz Slivnice je prijavil, da je bil dne 26. t. m. krog pol 21. ure zvečer na potu iz Slivnice na kolodvoru v Račjem med potjo od treh neznanih moških napaden. Eden ga je udaril z nekim trdim predmetom ter ga močno ranil na glavi, da je moral v bolnico. Orožništvo je uvedlo preiskavo.

m Zopet tatvina kolesa. Mesarju Antonu Hohnjecu je bilo ukradeno skoraj novo kolo, znamka »Globus«. — Pred nakupom se svari.

m Pečnikov učni zavod za ritmično gimnastiko in moderne plesne priredi jutri v četrtek 28. t. m. ob 20. uri v učni dvorani (Plzenjska restavracija, Tattenbachova ulica) perfekcijski (vadični) večer. Prijave za moderni tečaj, ki se otvori 10. januarja, se sprejemajo že sedaj dnevno od 11. do 12. ure v Krekovi ulici št. 8., parter.

m Prevoz drv in premoga za premogovno komisijo. Mestni magistrat mariborski pozivlja interese, kateri želijo voziti za mestno premogovno komisijo premog in drva, da predložijo najdalje do 30. t. m. njihove ponudbe, katerim je priložiti kavcijo 2.500 Din. pri mestnem knjigovodstvu, soba št. 1 in sicer s sledečimi pogoji: 1. da se obveže voziti premog do 31. dec. 1923, 2. da ob vsakem času in vsako množino premoga ali drv spravi iz kolodvora, na njemu določeno mesto; 3. da zgubi pravico na vloženo kavcijo, če ni v stanju gori navedenih obvez izpolnjevati. Prevoz premoga in drv se bo oddal istemu ponudniku, katerega ponudba za prevažanje premoga je najnižja.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Opozorjamo na današnji inserat tvrdke A. Traun, trgovine s čevlji. Grajski trg št. 1, kjer se dobi vsakovrstne čevlje v najelegantnejši obliki po najnižjih dnevni cenah.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Sreda, 27. dec. Zaprtó.
Četrtek, 28. dec. Faust, izv. premijera. Gostovanje g. Soviljskega, člana Narodnega gledališča v Ljubljani.

—
»Faust«. Opozorjamo na eno najkrasnejših in svetovnoznanih oper »Faust«, ki se vprizori jutri v četrtek, 28. t. m. »Fausta« bo vel odličen tenor Ljubljanske opere g. Sovilski.

Sokolstvo.

o Sokol v Studencih priredi v nedeljo 31. decembra v Sokolskem domu v Studencih Silvestrov večer. Preskrbljeno je za dobro in neprisljano zabavo in upamo, da nas tokrat posestijo vsi prijatelji društva od blizu in daleč. Zdravo!

Zanimivosti.

Po vojni.

Pariški list »Excelsior« primaša zelo zanimiv politični zemljevid Evrope in Amerike, na katerem je za vsako državo opisano njeno povojno stanje.

Anglija: 1½ milijona brezposelnih, produkcija surovin nezadostna: kriza narodnosti (Egipt, Irska, Indija).

Francija: Vprašanje reparacij, padanje franka, zmanjšanje porodov.

Nemčija: Politična kriza, deficit 600 milijard.

Italija: Fašistovski gibanje, težave z Jugoslavijo.

Švicarska: Trgovinske težave vsled previsoke valute, Finančne težkoče.

Češkoslovaška: Kriza nacionalizma, industrijska kriza.

Poljska: Notranje borbe, narodne manjšine, finančni polom.

Romunija: Finančna kriza. Rusi zahtevajo Besarabijo.

Danska, Švedska, Norveška: valuta zelo visoka in ugodna.

Španija: milijarda deficita v budžetu, katalanski separatizem, oficirski puči.

Grčija: revolucionarna konfuzija, pad drahme.

Belgija: ekonomska in finančna kriza, gibanje Flamcev.

Holandska: Zelo visoki davki; neuspele spekulacije.

Avstrija: Pod skrbstvom Zveze narodov, vprašanje zedinjenja z Nemčijo.

Madžarska: notranje težkoče.

Finska, Estonska, Letska: težkoče in grožnje s strani Rusije.

Turčija: v bojih z Grčijo, sklepa mir z zavezniki.

Rusija: finančni krah, epidemija, lakota.

Amerika: Ekonomske nepravilike vsled nakopičenja zlata, carinske takse nepopularne, vprašanje zamorcev.

O naši državi pravi, da ji dela težave jadransko vprašanje.

Kako bo leto 1923?

V Parizu živi neka stara devica, Mme de Tèleure po imenu, ki vsako leto prorokuje bodočnost. Jezi pa se, da ji nikdo noče verjeti, dasiravno je že marsikaj — uganila. Za leto 1923 pravi: Zima bo precej slaba, mokra in deževna, doživeli bomo mnogo poplav, na poljedelstvo bo zima slabo uplivala. Diplomacija bo pridno na delu, prišlo bo do nove velike konference, na kateri bodo doseženi važni finančni sporazumi. Ni pa izključeno, da bo v Franciji izbruhnila ministrska kriza. Odkrilo se bo mnogo velikih korupcijskih afer, kljub temu pa bo prvo četrtletje poteklo mirno. Poletje bo zelo nepravilno, mokro, s pogostimi potresi. Časopisje bo razvilo ostro kampanjo proti vladi. Vršili se bodo veliki socialni nemiri, ki bodo rodili različne nemoralne škandale. Vsled zunanjih težkoč se bo sklicala velika konferenca. Vsekakor pa bo l. 1923 mnogo boljše, kakor je letošnje. Finančni položaj se bo znatno izboljšal. Ponovno bo prišlo do socialnih nemirov, ki pa bodo za narod vsi dobro končali. Jesen in zima 1923 ne bo prinesla nikakih senzacij. To se tiče Francije. O dogodkih izven Francije pravi: Angleži bodo preživljali težke čase: stavke, nemire in zunanje težkoče. V Nemčiji reakcija ne bo premagala vlade. Če se hočete izogniti potresu, ne hodite v južno Ameriko, kjer bodo izbruhnili tudi socialni nemiri. — V Italiji bo prilično vse mirno. — No, tako proročanje bi lahko skoval vsak penzionist brez proroškega daru!

Zahtevajte v vsaki gostilni »Tabor«.

Gospodarstvo.

KMETIJSTVO.

Kongres glavnega zadružnega saveza v Splitu

se je vršil 8., 9. in 10. decembra t. l. Razpravljala so se vsa najvažnejša zadružna in gospodarska vprašanja: zadružni zakon, glavna kreditna zadruga, davčna reforma, vinska kriza, prehrana. Letošnji kongres je bil prav čista zadružna manifestacija, brez vsakršnih nesoglasij, in je pokazal, da je zadružništvo najmočnejše sredstvo duševne, socialne in gospodarske skladnosti.

Po raznih poročilih so bile sprejete sledeče resolucije:

1. Glede zakonskega načrta v direktnih davkih:

Kot najprimernejše obdavčenje se priporoča ono potom progresivnega davka na dohodek poleg dopolnilnega progresivnega davka na imovino in specifičnih davkov na prirastek vrednosti in dobiček. V kolikor bi se pa vendar ne hotelo odstopiti od mešanega sistema davka na prihodek, dohodek in imovino, je Glavni zadružni savez mnenja, da je davek na prihodek od zemljišča, ki je odmerjen na 20% čistega prihodka, previsoko določen v primeri z drugimi stabilnejšimi prihodki. Odmera tega davka po sedanjih cenah poljskih pridelkov bi dovedla z zboljšanjem naše valute do nevdržljivih odnošajev. Potrebno je ugotoviti vrednost starega katastralnega čistega prihodka v odgovarjajoči količini pšenice in naj se vsako leto po tako ugotovljeni količini in ceni prošlega leta določi vsakoletna višina zemljarine. Oprostitev davka na vinogradna zemljišča naj bi se omejila samo na kraje, ki so odvisni v prvi vrsti do vinorej. Davek na zgradbe naj zagotovi za nove zgradbe na deželi enake olajšave kakor za one v mestu iz higienskih, socialnih in ekonomskih razlogov. Odmerjanje davka po številu sob na deželi je protisocialno. Treba je določiti vsaj minimum, prost davka po prostoru tak v zgradbah. Davka na delo naj bodo popolnoma prosti poljski delavci in uslužbeni. Pri odmeri davka na dohodek bi bilo treba vsekakor odbiti vse stroške lastnih proizvodov v poljedelski produkciji in tudi ta davek postaviti na temelj „žitnega davka“. Davek na imovino, s katerim se tretjkrat prijemlje isti davčni objekt, Glavni zadružni savez najodločnejše odklanja. V zakonski osnovi predvidene kazni so z ozirom na veliko nepismenost in neinformiranost poljedelcev prestroge ter previsoke in bi bilo potrebno, podaljšati termine in kazni znatno znižati. Zakon mora jasno določiti, da bodo davki, po njem predpisani, ostali prosti kakršnegakoli občinskega ali drugega davka.

2. Glede vinske krize in pospeševanja vinogradništva.

Glede izvoza vina v Češkoslovaško ugotavlja, da pri današnjih razmerah izvoz vina v Češkoslovaško ni mogoče, ker je treba pri izvozu plašati 4.20 Kč. vvozne carine, 1.20 Kč trošarinske takse in 1.— Kč za prevoz, skupaj torej 6.40 Kč. pri enem litru. Carina v znesku 4.20 Kč se ne more znižati, ker je zakonjena kot postavka največje pogodnosti za vse države, s katerimi je Češkoslovaška v trgovinskih pogodbenih stikih. Trošarina (1.20 Kč) je istotako zakonjena in se ne more odpraviti v korist uvoza našega vina. Prevozni strošek (1.— Kč) je vzet povprečno po prevoznih stroških: Sarajevo-Praga 0.82 Kč, Mostar-Praga 1.08 Kč, Maribor-Praga 0.90 Kč, Split-Praga 1.11 Kč, Vršac-Praga 1.11 Kč, Beograd-Praga 1.10 Kč. Povprečna cena vina na debelo je sedaj na češkoslovaškem trgu 8 Kč za liter. Ako se od te cene odbijejo gori navedeni stroški 8.— manj 6.40, preostane kot kupna cena za naša vina samo 1.60 Kč, to je v najboljšem slučaju okoli 8 Din 20 p za liter. Zbor je mišljenja, da ta cena zadostuje komaj za nakup slabših vin, ki niso za izvoz, a je povsem nezadostna za nakup boljših izvoznih vin. Ugodnosti, ki so priznane v dogovoru med obema državama, ne izpremenijo tega tržnega položaja na boljše. Mogoče je celo, da bodo cene vinu v

Češkoslovaški še padle, ker zaradi stabilizacije češkoslovaške krone stalno padajo.

Zbor Glavnega zadružnega saveza predlaga nastopno:

1. Naša država mora dati gotove nagrade za izvoz vina v Češkoslovaško vsaj do one višine, da se pokrijejo produkcijski stroški in da se omogoči konkurenca našega vina. Država bi na ta način ublažila gospodarsko krizo v naših pasivnih krajih in bi morala žrtvovati toliko drugih finančnih sredstev za pasivne kraje, da bi dvignila davčno sposobnost teh krajev.

2. Kot drugo sredstvo se predlaga, da omogoči država osnove sindikata za izvoz našega vina v Češkoslovaško s predpostavko, da bo država povrnila sindikatu vso eventualno faktično izgubo. Razen tega bi morala država vzeti nase tudi stroške za osnove sindikata. S takim sistemom sindikatov je tudi Češkoslovaška podpirala svoj izvoz (n. pr. sladkorja, sukna, uvoz bombaža) za časa, ko je bila njena krona nestalna. Ker naš dinar še ni stabiliziran, bi bilo zelo potrebno, da naša država sprejme ta sistem pospeševanja izvoza, ki se je v Češkoslovaški zelo dobro obnesel ter pomagal tudi stabilizirati valuto. Pri osnovevanju takega sindikata si more država pridržati popolno pravo kontrole ter postaviti potrebne pogoje organizaciji.

Druga obča resolucija zahteva:

I. Naj se prične čim prej s snovanjem vinogradniško-vinarskih združenj, kjer so za to dani predpogoji. Zadružni savez v Splitu naj se potrudijo in najde tržišča za skupno zadružno prodajo vin. Za dvigovanje zadružnega vinarstva naj se s strani države osigurajo izdatnejše podpore in ceneni krediti. Istotako je potrebno, da osnuje vlada trtnice, skrbi za potrebne strokovnjake in nastavlja potrebne učitelje.

II. Centralna vlada naj ne določa novih davkov na vino, ki ne prenese danes nikakih novih stroškov. Nasprotno naj se tudi današnja državna trošarina in občinske doklade ukinejo, ker vinogradnik na deželi ne more prodati svojega vina niti po 12 K liter, dočim mora konzument v mestih s tem, da plača transportne stroške, trgovčev zaslužek kakor tudi državno trošarino in občinsko doklado, plačati liter vina po 24 do 40 K. Prevozne tarife za vino iz naših vinorodnih pasivnih krajev v naše velike konzumentske centre, kakor Beograd, Zagreb, Ljubljano in Sarajevo itd., naj se znižajo vsaj za 50 odstotkov, a prevoz izvoznega vina naj bo sploh prost.

III. Pri obnovi vinogradov naj se izbirajo trte boljših vrst, zlasti naj se goji rano kakor tudi pozno namizno grozdje. Gojenje ranega grozdja bi dobilo še večjo važnost, ko bi se zgradila unska železnica, po kateri bi mogli hitreje in ceneje izvažati rano grozdje in kriti potrebe vseh naših centrov. Velike važnosti je tudi čim hitreje dovršenje liške železnice, ker se bo samo tako lahko odprla železniška pot že za pol leta izvozu vina iz Dalmacije. Država mora zaradi prometnih razmer zgraditi čim prej glavne naše luke, zlasti Split in Sibenik.

IV. Uki e ali zniža naj se 50odstotni sedanji davek na zadružno kuhanje žganja iz drož in pokvarjenih vin. Zaradi vinske krize ostane vsako leto v Dalmaciji mnogo vina do poletja. To vino se zaradi primitivnega pripravljanja kvari in so producenti prisiljeni, da ga uničijo ali prodajo za malenkostno ceno.

V. Carina na žveplo, galico, gumijaste trake za cepljenje in kotle za kuhanje žganja naj se odpravi, ako se omenjeni predmeti uvažajo potom poljedelskih udruženj za vinogradniške svrhe.

VI. V svrhe zaštite naravnega vina pred ponarejanjem naj se izda za celo državo edinstven zakon o vinu. Država naj podvzame potrebne mere za pobijanje tihotapskega uvoza špirita in sladkorja za pripravljanje vina. Nadalje se naproša vlada, da pred rešenjem važnih vprašanj, zlasti pri sklepanju dogovorov, zasliši mišljenje Glavnega zadružnega saveza in interesentov v vinorodnih krajih.

Kako je odpraviti hudobnost bikov?

Obilokrat se čita, a še večkrat sliši o nesrečah, ki jih napravijo človeku starejši, hudobni plemenski biki. Pri takih živalih so posebno v nevarnosti vsi oni, ki imajo večkrat opravka z njimi, pa ne znajo z bikom pravilno ravnati. Ni še dolgo tega, ko se je v vasi I. strgal bik, podrl najprej na dvorišču stoječega gospodarja, ki si je pri padcu zlomil desno roko, in prav nevarno obdelal z rogovi dekle, ki je prihitela gospodarju na pomoč. Danes ležita še oba v postelji, dočim so bika takoj odpeljali mesarju pod nož. In koliko je sličnih primerov!

Podivjanosti bikov so več ali manj krivi kmetovalci sami. Hlapci, dekle, žali bog večkrat tudi gospodarji, ravnaajo z bikom na način, kakor bi bila žival divja zver. Pretepavanje, suvanje, pogostokrat neumno in neumestno norčevanje z živaljo, se utisne biku v spomin; zato ob prvi priliki, ko se otrese železne verige, se maščuje nad vsem, kar vidi živega okrog sebe.

Taki hudobni nažibi bikov se prav izlahka odpravijo. Tudi od narave trmaste živali se ukrote, treba je le dobre volje in potrpežljivosti. Kakor ima vsaka žival rada mir, lepo ravnanje in dobro oskrbo, tako je pri biku odvisno njegovo zadržanje le od teh činiteljev. Če je le možno, naj bika oskrbuje, krmi in pušča vedno ena in ista oseba. Ako je oskrbnik z bikom potrpežljiv, miren in spravljiv, tedaj se mu ni treba bati napada.

Da se pa zavarujemo proti vsaki možnosti napada, je najpriporočljivejša, da dobi bik, ko je star pol leta, obroček v nos. Našim bikorejcem je ta naprava še jako malo znana. Večina bikov nima obročkov, vsled česar je možnost ukročenja razborite živali nemogoča. S tem je pa tudi slabo ravnanje z bikom v zvezi.

Nosni obroček, ki se vtakne skozi hrustanec smrčka, lahko izvrši vsak bikorejec sam. To delo je preprosto pri mladem biku, težje in napornejše je pa to pri starejšem biku. Pri takih živalih je po možnosti iz izvršiti v navzočnosti živinozdravnika, kateri ima v to svrhu nalašč pripravljene instrumente.

Nosni obroček se prične uporabljati takrat, ko se opazi, da postaja plemenjak hudoben. Napačno ravnaajo oni bikorejci, ki privežejo na nosni obroček vrv in skušajo na ta način krotiti žival. Tako ravnanje največkrat ne doseže zaželjenega uspeha. Najboljše in najzanesljivejše je 4—5 cm debela in 1 m dolga palica, ki nosi na koncu železno zapon, v katero se vtakne nosni obroček. S to palico se lahko kroti najhudobnejše bika. Cukanje palice po nepotrebnem naj se opušta, ker to žival le vznemirja.

Nosni obročki se dobivajo v vsaki trgovini z železnino ter jih ima tudi Kmetijska družba v zalogi. Ciril Prijatelj.

Imenitno domače umetno gnojilo, ki ga ni treba kupovati.

Navzlic brezštevilnim spisom in mnogih knjig, ki so izšle med Slovenci o umetnih gnojilih, so naši kmetovalci še vedno slabo poučeni o umetnih gnojilih. Večina misli, da so umetna gnojila le tista, ki se morajo kupiti. To domnevanje je napačno.

„Dober“ hlevski gnoj v zvezi z umnim obdelovanjem zemlje je bil in ostane najboljši, ker ima v sebi vse potrebne rastlinske hranilne snovi.

Naš hlevski gnoj pa ni dober, odnosno je za naša zemljišča pomanjkljiv, ker nima v sebi dovolj neobhodno potrebnih hranilnih snovi in ker naša že od narave na fosforovi kislini in kaliju revna zemljišča teh hranilnih snovi nimajo dovolj v sebi. To napako mora umen kmetovalec popraviti z umetnimi gnojili.

Hlevski gnoj ima v sebi vse hranilne snovi, četudi včasih nekaterih premalo, dočim ima umetno gnojilo v sebi le eno, dve ali tri rastlinske hranilne snovi. V tem tiči razlika med hlevskim in umetnim gnojem in umetni gnoj ostane umetni, če ga kupimo, doma pridelamo ali kjerkoli dobimo.

Ta spis je namenjen imenitnemu, doma pridelanemu gnoju, ki ga naši kmetovalci veliko premalo cenijo in z njim potratno ravnaajo. Mislim na pepel od lesa.

Z malimi izjemami se pri nas skoraj izključno kuri z lesom. V kuhinji se kuri vse leto, pozimi pa tudi v pečeh za segrevanje stanovanj. Po zimi torej pride-lamo v vsakem gospodarstvu obilne množine veliko vrednega pepela.

Pepel od lesa ima v sebi razmerna veliko najvažnejših in najdražjih rastlinskih hranilnih snovi, t. j. fosforove kisline in kalija, poleg nekaterih drugih manjvažnejših. Pepel od mehkega lesa je manj vreden nego od trdega. Večinoma kurimo s trdim (bukovim in hrastovim) lesom.

Povprečno je v 100 kg našega pepela slabih 3 kg v vodi raztopne fosforove kisline in 9 kg kalija.

Ker po današnjih cenah Tomaseve žilndre plačamo za 1 kg fosforove kisline 42 K in v kalijevi soli 1 kg kalija po 14 K, je torej 100 kg pepela vredno 150 kron! To je pa že lepa vsota, ki nas sili ves doma pridelani pepel skrbno zbirati in ga kot umetno gnojilo na pravem mestu porabiti, kot poboljšek gnojenja s hlevskim gnojem. Rastlinske hranilne snovi v pepelu brzo učinkujejo, zato z njim potrosimo pomladi ozimino, gnojimo z njim ob setvi jarino, izborna prija krompirju in zlasti strniščni ajdi. Pepel od lesa kot umetno gnojilo sploh dobro prija vsem kmetijskim rastlinam v vinogradu pa trtam z njim pomlad, prav posebno hitro pomagamo.

Zbirajte torej prav skrbno ves pepel od lesa, in če ga ima kdo naprodaj, ker ga sam ne potrebuje, kupujte ga od njega kg vsaj po eno krono. Verjemite, da ta izdani denar pri sedanjih cenah umetnih gnojil ni zapravljen, saj Vas po taki ceni prideta fosforova kislina in kalij ceneje stati, kakor pri nakupu umetnih gnojil!

Na vse to Vas opozorimo zlasti sedaj, ko se bo do pomladi zaradi zimske kurjave v vsakem gospodarstvu nabralo veliko pepela. Seveda se nekaj pepela tudi porabi za kuhanje potrebnega luga, a tudi prekuhan pepel ni brez vsake vrednosti, zato tudi tega ni zavreči. Ostali lug, ki ima v sebi še vso fosforovo kislino in veliko kalija, pa ni izliti v jarek ali na dvorišče, ampak na gnoj ali pa na mešanec (kompost), da vsaj tamkaj pride do veljave.

OBRT IN TRGOVINA.

Obrtne razstave. Ko so se po prviru leta 1918 vrnili obrtniki z vojne polja, bili so brez vseh sredstev, tako denarnih kakor tudi brez orodij in delavnice. Obrtnik, ki je imel pred vojno svojo delavnico v prometni ulici mesta, moral se je zadovoljiti z malo delavnico v postranski ulici. Polagoma si je nabavil tudi potrebno orodje. Manjkalo mu je še sedaj glavnega in to so naročniki. Bilo je torej potrebno, da gleda, kako širši javnosti pove, kaj zna in česa je zmožen. V samih in-seratih je to nemogoče povedati, ker tam ne more svojega solidnega in preiznega dela pokazati. Izložbenih okoliščin, kjer bi mogel svoje izdelke izložiti. Da se temu odpomore, priredile so se obrtne razstave in sicer prva leta 1921 v Mariboru, leta 1922 pa že v Mariboru, Celju in Apatinu (Bačka). Vse te razstave so dosegle velik moralni uspeh. (Manj povolen je bil materijalen uspeh). Kakor se pa že iz raznih časopisnih vesti razvidi, se bodo izven že v omenjenih krajih vršile obrtne razstave v letu 1923. še v Novem Sadu in v Beogradu. Vidi se torej, da so obrtne razstave pri nas potrebne, ter zaslužijo vsestranske gnotne in moralne podpore. Obrtne razstave niso le v korist obrtništva, temveč tudi v korist našega narodnega gospodarstva, ki mora tudi na zunaj vplivati, ter nam kredit in ugled prinesiti.

Trgovska in obrtna zbornica v Sarajevu se je te dni ustanovila. Za predsednika je izvoljen g. Edhem Bičakčić, trgovec v Sarajevu.

Načrt zakona o iznačenju davkov. Trgovski gremij v Mariboru se ima nekaj izvodov »Načrta zakona o iznačenju direktnih davkov. Kateri določa določeno plačilo Din. 10. Ker je ta zakon za vsa podjetja velike važnosti, se nabava priporoča.

Nova tekstilna tovarna. Vsem interesentom se naznanja, da je pričela obratovati v Varaždinu nova tovarna vsake vrste sukna, konfekcije itd. pod imenom »Tekstilna industrija d. d.«

Prometne omejitve na južni železnici. Na prošnjo trgovskega gremija v Mariboru pošilja od sedaj naprej obratno ravnateljstvo južne železnice gremiju svoja poročila o prometnih omejitvah, katera so interesentom v gremijski pisarni med uradnimi urami na razpolago.

Davčni referent pri Trgovski zbornici. Trgovski gremij mariborski naznanja vsem članom, da je sopol v službo trgovsko-obrtno zbornice v Ljubljani kot davčni referent bivši nadupravitelj g. Zagar; nanj se naj vnaprej obračajo vsi trgovski krogi v vseh spornih in nejasnih davčnih zadevah.

Povišanje jamčevine za naročene vagone. Od 1. t. m. je povišana jamčevina za naročene železniške vagone v svrhu natovorenja na 200 Din. za vsak vagon. Ta svota pripada železnici, ako se naročeni vagon ne uporabi, za kar je bil naročen.

Dohodki državnih monopolov. Meseca avgusta t. l. so znašali dohodki državnih monopolov 151.055.773,14 din. Od te svote odpade 92.213.623,38 Din. na tobak, 27.467.973 dinarjev 80 par na sol, 9.730.129,56 din. na vžigalice in 3.314.491,33 Din. na cigaretni papir.

Neposredna izmenjava paketov med Jugoslavijo in Italijo. Dne 20. oktobra se je uveljavila neposredna izmenjava paketov preko izmenjevalnih pošt Ljubljana 2 — Trst prosta luka. Največja dopustna teža za pakete v Italijo je 5 kg, največja označena vrednost pa 1000 zlatih frankov 10.000 Din. Težna pristojbina za pakete iz naše države v Italijo je 20 Din., vrednostna pristojbina, za vsakeh 300 frankov ali del tega zneska pa 1 dinar 50 para. — Za vsako pošto spremnico je treba po dve carinski napovedi.

Udruženje snobotičkih mlinov. Lastniki mlinov v Subotici so osnovali v zaščito svojih interesov udruženje, ki ima med drugim na programu tudi boljše oskrbo konsumentov z moko.

g. Pridelek oljčnega olja. Kakor poročajo iz Dalmacije, se je tam zaključila trgatava oljk. Po dosedanjih rezultatih so oljke izvrstne kakovosti in so letos dobro obrodile. Strokovnjaki računajo, da bo mogoče izvoziti 800 vagonov olja.

g. Za naše pomorstvo. V Beogradu se je vršila od 11—14 t. m. konferenca za razdelitev državne subvencije v korist našega pomorstva. Šlo je zlasti za sklepanje pogodbe glede ugodnosti, ki bi jih imela država na parobrodih naših pomorskih družb (prevažanje pošte, vojaštva itd.). V tem smislu je bila izdelana pogodba med državo in plovnimi družbami.

g. Poljski državni dolg. Izkaz poljske državne banke od 1. dec. letošnjega leta izkazuje sledeče svote: Državni dolg 519.500.000.000 poljskih mark, novčani v tečaju 661.092.000.000, inozemske valute 2.358.000.000 poljskih mark. Po tem izkazu se je povečal državni dolg v mesecu novembru za 66 milijard poljskih mark, a novčani v tečaju za 82 milijard.

g. Italijanski davki. Dohodke italijanskih davkov tekom petih mesecev od junija do novembra letošnjega leta znaša 4.853.923.823 lir, dočim je znašal dohodek v isti dobi leta 1921. le 4.716.360.090 lir. Prirastek znaša 137.563.803 lire. V novembru so prinesli davki 729.635.310 lir proti 646.107.768 liram prejšnjega leta v istem mesecu. Prirastek znaša torej 83.527.542 lir. — Ker se v zadnjem času tudi izdatki štedi, se pričenjajo polagoma boljšati poprejšnje neznosne finančne razmere naše sosede. To povzroča deloma tudi na kurz lire, ki se zadnje dni stalno dviga.

TRŽNE CENE.

Tržne cene v Mariboru

dne 15. decembra 1922. (Cene v dinarjih).

1. Meso: Govedina I—III 14—10, sveži jezik 12—, vampi 6—7, pljuča 5—, ledvice 12—, gobec —, možgani 12—, parklji 6—, vime 12—, loj 10—14. — Teletina I—II 15—14, jetra 14—, pljuča 14—, ledvice —. — Svinjetina prašičje meso 20—22, salo 28—50, čreva mast —, pljuča 10—, jetra 10—, ledvice 15—, glava 12—, noge 9—, slanina sveža 25—28, papricirana 35—, prekajena 33—, mast 32 do 33—, prekajeno meso 28—30, prekajene noge 9—, prekajen jezik 30—, prekajena glava 15—, amerik. mast 31—50. — Drobnica: Kostrunovo meso —, jagetina —, kozje meso —, kozlički —.
2. Klobase: krakovske 35—, debrecinske 24—, brunšviške 17—, pariške 18—, posebne 18—, safalade 18—, brenovke 23—, kranjske sveže —, prekajene 4—5, meseni sir 18—, poljske salame —, pretisnjeno klobase 18—.
3. Konjsko meso: I 4—5, II 3—4.
4. Kože: konjske, komad 100—, gove 11—25, telečje 12—50, svinjske 4—25, usnje gornje 90—120, podplat 100—.
5. Perutnina: Piščanec majhen 16—, večji 30—, kokoš 32—36, raca 15—20, gos 50 do 55, golob —, zajec domač (majhen) 8—, zajec domač (večji) 15—.
6. Divjačina: Zajec komad 50—55, srne kg —.
7. Ribe: Karpi 17—, belice —, ščuke —, žabe (komad) —, raki (komad) —.
8. Mlečni izdelki: mleko (liter) 4—50 do 5, surovo maslo (kg) 40—, smetane 15 do 16, čajno maslo 45—, maslo —, sir ementalški 110—, polementalški 50—57, trapistni 30—35, groyerski 40—, tilsitski 40—, parmezan 100—, sirček (komad) 6—7, jajca (komad) 1—75—2—.
9. Pijača: Vino novo 7—9, vino staro 12—14, pivo 5—50, stekl. pive 2—75, žganje 25—30.
10. Kruh: Bel (kg) 6—50, črn 5—50, ržen —, žemlja 5 (kg) komad 0—50, mlečni kruh —.
11. Sadje: Jabolka I 3—, II 2—, slive suhe 7—, marelice —, bruske —, kostanj surovi —, kostanj pečeni 4—, bruske I 3—, II —, limone (komad) 0—75—1—50, oranže 1—1—50, rožice 7—, fig 15—, dateljni 30—, mandeljni 40—, orehi 6—, orehi luščeni 35—.
12. Specerilsko blago: Kava I 52—, II 42—, kava pražena I 60—, II 40—50, riz 6—50—11, sol 3—75, poper cel 30—35, poper mlet

35—, paprika 40—50, testenine 12—14, sladkor v prahu 20—, sladkor v kristalu 18—00, sladkor v kockah 19—00, kvas 17—50, škrob pšeničen 15—, rižev 25—, kis navadni (liter) 1—50, vinski 3—, olje namiznog 25—28, bučno 34—, špirit denat. 15—, milo 14—17.

13. Zito: Pšenica 4—50, rž 4—, ječmen 4—, oves 3—50, koruza 4—, proso 4—, ajda 3—50, fižol navadni 4—5, fižol rajni —, grah —, leča —.

14. Mleški izdelki: Pšenična moka 0 7—, 1 6—50, 2 —, 6 5—50, kaša 8—, ješprenj 6—25, otrobi 2—50, koruzna moka 4—50, koruzni drob 5—6—50, pšenični drob 7—50, ječmenova moka —, ajdova moka 1 9—, 2 7—50, ajdova kaša (liter) 7—, ržena kava 10—15, cikorija 20—.

15. Krma: Seno sladko 212—225, seno kisló —, otava —, detelja —, ovsena slama 125—150—, pšenična slama —, ržena slama — (za 100 kg).

16. Kurivo: Drva trda 175—, mehka 120— (za m³), premog. trhovelski 40—50, veljenski 25—50, oglje 2—, koks — (za 100 kg), petrolej 6—50, bencin 25—, karbid 5—00, sveče 15—.

17. Zelenjava in podzemljice: salata glavna (kg) —, strunata —, endivija 1—25—1—50, zelje pozno (kg) 2—2—25, karfiola (komad) 5—10, špargeljni šopek —, kupček spinace 0—50, kumare komad —, jedilne buče komad —, grah luščen (liter) —, fižol strojni kupček —, peteršil šopek 0—25, zeleni šopek 0—25, čebule 4—7, česen 10—, pora (komad) 0—25, korenje vrtno 0—25, korenja navadna 0—25, zelenjava za kuhno (šopek) —, rdeča pes (komad) 0—50, repa 0—50, koleraba podzemljica (komad) 0—50, krompir zgodnji (kg) 1—25—1—50, krompir pozni (kg) 1—25—1—50, bren 5—, zelje kisló 5—, repa kislá 2—.

Novosadska produktna borza 22. dec. Pšenica bačka 425 Din., sremska 430, ječmen bački 313, sremski 318, oves bački 288, sremski 293, moka št. 0 593, za kuhno 568, št. 6 518 din., svinjska mast 27 Din. Tendence čvrsta.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek 15. dec. Vladna kriza v Beogradu nerešena. — Vzhodna razorožitvena konferenca v Moskvi se brez uspeha razide. — Na japonskem otoku Kin-Sin velikanski potres z mnogimi človeškimi žrtvami. V Mozirju je umrl bivši poštar in župan, ugledni župan g. Anton Gorčar.

Sobota, 16. dec. Pašić sestavi novo volilno vladu iz samih radikalcev. Iz Slovenije je vzet v vladu dr. Zupanič. Demokrati preidejo v opozicijo. — Naša krona stalno pada, v Curihu notira ta dan 1.40. — V Varšavi je umorjen novi predsednik Poljske Narutowicz.

Nedelja, 17. dec. Pokrajinski namestnik Demetrovič v Zagrebu poda vsled novega položaja ostavko. — V celi državi se slovesno obhaja kraljev rojstni dan. — V Splitu uniči velikanski požar železniške delavnice. Škode nad 10 milijonov dinarjev. — Krona

padla v Curihu na 1.35. — V Pragi je umrl češkoslovaški poslanik na našem dvoru dr. Anton Kalina.

Ponedeljek, 18. dec. V Kragujevcu se vrši velik zbor demokratske stranke, na katerem Ljuba Davidović napove najostrejšo borbo proti radikalcem. — Na Poljskem se sestavi nova vlada z generalom Likovkim na čelu.

Torek 19. dec. Davidović, predsednik demokratske stranke, napove radikalcem na velikem shodu v Kragujevcu najodločnejši bojkot. — Demokrat. klub izda proglas na narod, v katerem slika nepošteni način, kako so prišli radikaleci do svoje vlade.

Sreda 20. dec. Za pokrajinskega namestnika v Zagrebu imenuje ministrski svet uradnika Antuna Kavalerija. — Pašić predloži kralju v podpis ukaz o razpustu narodne skupščine in o razpisu novih volitev. — Poljski parlament izvoli za novega predsednika poljske države Stanislava Wojciechowskega, bivšega notranjega ministra.

Četrtek 21. dec. V narodni skupščini v Beogradu se prečita kraljev ukaz o razpustu narodne skupščine. Nove volitve razpisane na 18. marca 1923. Nova skupščina se sestane 15. aprila.

JDS.

TAJNIŠTVO DEMOKRATSKE STRANKE V MARIBORU za oblastno organizacijo stranke in za Maribor je odslej stalno v Cankarjevi ul. št. 1, pritrjeno. Tam so tudi klubski lokali za seje strankinih organizacij in za sestanke strankinih pristašev. Tam naj oddajajo člani stranke vse svoje želje, zadeve, prošnje itd. Tam so na vpogled volilni imeniki za Maribor. Uradne ure so od 8.—12. ure dopold. ter od 16.—18. ure popoldne.

Glavni urednik: Radivoj Rešnar
Odgovorni urednik: Rudolf Ortm.

Redne prekomorske zveze

iz Bremena preko Southampton, Cherbourg v New-York s krasnimi zelo udobnimi ameriškimi državnimi parobrodi družbe UNITED STATES LINES.

Parniki odplujejo sledeče:

America 3. jan. 7. febr.
President Harding . . 6. jan. 14. febr.
President Roosevelt . . 17. jan. 28. febr.
George Washington . . 21. febr. 28. m.
Southampton in Cherbourg 1 dan pomeje

UNITED STATES LINES

Beograd, Travnička ulica 1
in vse pomembne potniške pisarne.

Zahtevajte cenike in paroplovni red št. 148

5.000

ARKO COGNAC MEDICINAL

2175

Najbolj varno naložite Vaše prihranke

pri

Mestni hranilnici v Mariboru

ker jamči za vloge mesto Maribor z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo, ker ima posojila vknjižena na prvem mestu na posestvih in hišah in ima največjo in najlepšo palačo v Mariboru. — MESTNA HRANILNICA je pupilarno varen denarni zavod, pri katerem nalagajo sirotinski denar sodišča: Maribor, Gornja Radgona, Murska Sobota in Dolnja Lendava. Istotako tudi morebitne pologe okrajnih glavarstev. Hranilnica podpira s posejili zlasti kmetsko ljudstvo in male obrtnike proti jako nizkim obrestim in si je pridobila med ljudstvom toliko zaupanja, da so hranilne vloge v času od prevrata narasle od 38.000.000— na 75.000.000— kron.

Od 1. januarja dalje bode obrestovala vloge po 5%, večje in stalnejše pa po dogovoru tudi višje.

2574 6—2

Mala oznanila.

Pošten mladenič išče službo kot sluga pri kakem podjetju v Mariboru. Gre tudi v kakšno drugo mesto Slovenije. Ponudbe pod šifro »Vesten« na upravo »Tabera«. 2637

Spalna garnitura, kompletna pos.elj, jedilna miza, stoli

45 D. emare trdi lex, šivalni stroj, 10 kg perja in dr. se prada. Rotovski trg 8, I. ndst. levo. 2638

Dve lape sebe pri boljši rodbini se oddaje s hrano za gospode. Naslov se izve v upravi. 2639

Svinjska mast, garantirano prvovrstna, soljeno slanino od debelih srbskih prašičev prodaja tržaka D. S. Marković, Beograd, zastopnik za Slovenijo: Božidar Jovanović, Maribor, Aleksandrova cesta 54. 2578

Domači čevlji v vseh velikostih, čevlji za dame in gospode, **plesni čevlji** v najmodernejših in najelegantnejših oblikah se dobe po najnižjih cenah pri **ANICI TRAUN MARIBOR** Grajski trg št. 1

Nosite zaradi
njihovih velikih
prednosti
PALMA

2379 10-9

Najprimernejša darila za
božič in novo leto
AMERIKANSKI
IN ANGLESKI
SINGER ŠIVALNI STROJI

Singer igle in
nadomestni
deli.

Singer olje,
nitl, svila
l.t.d.

Lastna mehanična delavnica
— Prodaja na obroke —

Singer šivalni stroji Bourne & Co., New York
Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Marulićeva 5
Podružnice: **MARIBOR**, Solška ul. 2
Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar,
Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo,
Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica,
Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles,
Bitolj, Kragujevac, Zaječar in Stip. 8-7
— Zastopstva so v vseh večjih mestih —

Manufakturna trgovina

FRANJO MAJER, MARIBOR

Glavni trg štev. 9

Zaloga raznovrstnega češkega sukna, ševijota in kam-
garna za moške in ženske obleke, platna, perila, no-
gavice, sešitih odej, pirotskih preprog itd. 2559

Praznih steklenic za vino

(7/10 lt) kupi vsako množino veletrgovina z vinom
Pugel, Rossmann in Voller, Maribor, Trg svobode
št. 3. 2567 9-6

Perilo, klobuke

2595 78-2

dežne plašče,

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno
in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri
JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

Podpirajte slovenske tvrdke!**Veletgovina z železnino
Pinter & Lenard**Telefon št. 282 **Maribor** Telefon št. 202

Brzjavni naslov: Pinter Maribor

V zalogi se nahaja:

Traverze, cement, železo vseh vrst, pločevina,
štedilniki, žica, žičniki, pumpe, razne cevi, ko-
vanja za zgradbo in pohištvo, kuhinjska po-
soda vilita in pločevinasta, kovaško, ključavni-
čarsko in mizarsko orodje, kose, brusni kamni
in vsi v železninsko stroko spadajoči predmeti.
Blagajne vseh vrst, verige domače tovarne.
Postrežba točna, cene solidne! 2576

BERSON

gumijevi podplati in podpetniki prihranijo Vaši
obutvi nad polovico popravil. — Glavna zaloga:

Dragotin Roglič, Maribor

Koroška cesta 19. Telefon 157.

Izdelovalnica **KARO-čevljev.**

Montaža brezplačna. 2575

Usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuj**»PETOVIA«**

Izdeluje vsakovrstno usnje, čevlje, fine in navadne, gamaše,
torbice, listnice, denarnice in drugo fino galanterijo.
Cene nizke, postrežba točna.

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, ka-
kor sukno, hlačevina, volneno blago,
plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene
obleke, srajce, predpasniki, nogavice,
robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šoštarič, Maribor
Aleksandrova cesta štev. 13. 2577

POZOR!

Zimske in športne obleke, ra-
glane, površnike, damske ko-
stume in plašče izdeluje najce-
neje in po najmodernejšem kroju
Dominik Fabjančič Jurčič-
čeva ulica 5/L. 2050

Železniške prage

v vseh dimenzijah kupi
tvrdka **TAVČAR & SVETINA**
LJUBLJANA
Gospodarska c. 6. 2511 2-2

Ne pozabi naročnino!**Meblovana soba**

za dva solidna
gospoda se išče.
Ponudbe pod
"NUJNO" na
upravo lista. *

Jadranska banka Beograd

Delniška glavnica: Din. 60 milijonov. Rez. glavnica: Din. 30 milijonov.

PODRUŽNICE:

Bled
Cavtat
Celle

Dubrovnik
Hercegnovi
Jelsa

Jesenice
Korčula
Kotor
Kranj
Ljubljana
Maribor
Metković

Prevalje
Sarajevo
Split

Sibenik
Tržič
Zagreb

Amerikanski oddelek. Naslov za brzjave: JADRANSKA**Afilirani zavodi:****JADRANSKA BANKA:** Trst, Opatija, Wien, Zadar.**FRANK SAKSER STATE BANK:** Cortlandt Street 82, New-York City.

BANKO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofogasta, Punta
Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.